

75. Vad har hänt med Sverige?

Hej och välkommen till avsnitt 75 av Slow Swedish with Katrin.

Förra veckan skedde den värsta skolskjutningen i svensk historia. I skrivande stund har 11 personer dött och siffran kan stiga. Skjutningen skedde på en SFI/Komvux-skola i Örebro.

Idag ska vi prata om ett ämne som därför är både aktuellt och ganska känsligt: Varför ser Sverige ut som det gör idag när det gäller brottslighet, droghandel, segregation och arbetslöshet? Det är mycket snack i media, politiken och bland folk om vad som egentligen har gått snett – och vad som kan göras åt det.

Om du lyssnar på det här gratisavsnittet och inte är med i Patreon, välkommen till podden. Jag valde att göra det här avsnittet gratis för alla, för att det är ett viktigt ämne att prata om. Och jag vet att många undrar vad det är som händer med Sverige just nu...

Om du gillar det här avsnittet och vill lyssna på det på lätt svenska, vanlig snabb svenska, och lyssna på alla kommande avsnitt, gå med i Patreon för bara 120:- per månad.

Så idag tänkte jag bryta ner det här ämnet på ett enkelt sätt. Vi snackar om hur allt hänger ihop och varför det inte finns någon quick fix. Vi pratar också om en sak som kanske är den största drivkraften bakom allt det här – droghandeln. Varför är den så stor i Sverige? Och varför använder gängen barn för att sköta den?

Okej, vi börjar med det som många tänker på först – brottsligheten. Vi har sett rekordmånga skjutningar och sprängningar i Sverige de senaste åren. Det är brutalt, och det känns som att vi ser rubriker om det varje dag. Men det har inte alltid varit så. Vad har hänt?

Det är framför allt kriminella nätverk som ligger bakom, och det handlar om makt och pengar. Mycket av våldet är kopplat till droghandel, där olika gäng slåss om kontrollen över vem som får sälja vad och var. Sverige har blivit en av Europas största marknader för kokain och cannabis, och när det finns stora pengar att tjäna – ja, då blir folk beredda att döda för det.

Men det är också en fråga om hämnd. Många av skjutningarna handlar om konflikter mellan individer som eskalerar. Någon känner sig förolämpad, någon annan hämnas, och plötsligt är en blodig kedja av våld igång. Och eftersom Sverige har varit ganska långsamt med att skärpa lagarna kring gängbrott och vapeninnehav, har det tagit tid innan samhället hunnit ikapp.

Det som driver på allt det här är just drogerna. För ska vi vara ärliga, så är det inte gängens kärlek till våld som gör att de slåss och dödar varandra. Det är pengarna. Och de största pengarna finns i droghandeln.

Sverige har en av Europas största narkotikamarknader. Folk köper mer droger här än i Danmark, Norge och Finland. Särskilt kokain, cannabis och amfetamin. Det betyder att det finns en stor marknad, och där det finns pengar att tjäna – ja, där flockas de kriminella nätverken.

Men hur kommer drogerna hit? Sverige ligger ganska bra till geografiskt för smuggling. Många droger kommer in via Rotterdam och Hamburg och körs upp genom Europa, ofta via Danmark och Malmö. Tullen har svårt att stoppa allt eftersom handeln är så omfattande och gängen är skickliga på att smuggla in narkotikan.

Men sen har vi ju en annan aspekt också – vilka är det som säljer drogerna på gatan? Det är här barnen kommer in.

Det som kanske är allra mest sjukt i det här är att många av de som rekryteras för att sälja droger eller utföra mord är barn. Alltså vi snackar 12-, 13-, 14-åringar. Men varför använder gängen barn? Det finns flera anledningar:

De får mildare straff. I Sverige är du inte straffmyndig förrän du fyller 15 år. Det betyder att om en 13-åring grips med droger eller vapen, så händer i princip ingenting. Även om de är över 15, är straffen mycket mildare än för vuxna.

De är desperata efter pengar. Många av de här barnen växer upp i fattiga områden där det inte finns så många alternativ. Gängen lockar dem med pengar, märkeskläder och en känsla av makt.

De är lätta att manipulera. Äldre gängmedlemmar kan styra dem utan att själva behöva riskera något. Barn är också mindre benägna att tjalla för polisen.

Och det är här vi ser det riktigt stora problemet. När du börjar som springpojke åt ett gäng vid 12 års ålder, är det väldigt svårt att ta sig ur det livet senare. Många av de här barnen fastnar i kriminalitet och blir sedan de som i sin tur rekryterar nästa generation. Om de överlever så länge.

En annan sak som många pratar om är invandring. Och ja, det är ett laddat ämne, men vi måste våga prata om det utan att det blir svart eller vitt.

Sverige har tagit emot många flyktingar, särskilt under 2015 när hundratusentals människor flydde från krig och kriser i Mellanöstern. Och många är lata och säger bara att "invandrarna är problemet, skicka hem dem". Men det är inte sant. Vi är problemet. Sverige är problemet.

Problemet är att mottagandet inte har fungerat bra. Det kom alldeles för många flyktingar hit för att Sverige skulle kunna ta hand om dem och ge dem ett fungerande liv i sitt nya land. Många som kom hit hamnade i redan utsatta områden, där det redan fanns arbetslöshet och trångboddhet.

Här kommer vi in på integrationen – eller bristen på den. I Sverige har vi varit dåliga på att snabbt få in nyanlända i jobb och samhällsliv. I många andra länder får flyktingar och invandrare arbeta från dag ett, men i Sverige fastnar många i

byråkrati, bidragssystem och SFI-kurser som kan ta flera år innan det leder till något konkret. Och om du växer upp i en familj där ingen jobbar, där du kanske inte ens behöver prata svenska, då blir det svårt att ta sig in i samhället.

Så vad har politikerna gjort åt allt det här? Ja, ärligt talat – inte tillräckligt. Under lång tid har Sverige haft en väldigt mjuk inställning till brottslighet. Lagar har varit för slappa, polisen har haft för lite resurser, och det har funnits en rädsla för att verka "för hård."

Danmark har förbjudit vissa gäng. Norge och Finland har färre segregerade områden. Vi kan lära oss av våra grannar. Det handlar om att både stoppa brottsligheten här och nu och att bygga ett samhälle där färre människor hamnar i den världen från första början.

Vi behöver skärpa lagarna och ge polisen rätt verktyg. Vi måste stoppa nyrekryteringen till gängen genom att ge unga bättre alternativ. Vi behöver få fler människor i jobb och minska segregationen. Och vi måste våga prata om de här problemen utan att extremisterna och rasisterna får ta över och förstöra allt.

Är jag hoppfull? Ärligt talat, nej. Jag tycker det ser väldigt mörkt ut och det kommer nog bli mycket värre innan det blir bättre... Just nu är jag bara ledsen för de män och kvinnor som mördades i skolan i Örebro. Och för alla människor som kommit till Sverige men är totalt utanför samhället och inte lever ett fungerande liv... Det är inte så det ska vara. Vad är poängen med att ta in så mycket flyktingar om vi ändå bara förstör för dem när de är här? Och deras enda utväg är att bli kriminella?

Något måste göras. Och jag är inte avundsjuk på alla politiker som är ansvariga för förändringarna som måste ske.

Tack för att du lyssnade den här veckan.

Nästa vecka blir det Q&A-avsnitt som jag lovade. Imorgon kommer avsnittet på vanlig svenska.

Vi hörs då!

Hejdå!